

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

1997

Julkaistu Helsingissä 26 päivänä kesäkuuta 1997

N:o 599—601

SISÄLLYS

N:o		Sivu
599	Laki kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain muuttamisesta	1899
600	Asetus valtion talousarviosta annetun asetuksen muuttamisesta	1904
601	Puolustusministeriön ilmoitus eräistä ministeriön päätöksistä	1913

N:o 599

Laki

kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain muuttamisesta

Annettu Naantalissa 19 päivänä kesäkuuta 1997

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 26 päivänä elokuuta 1988 kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain (772/1988) 2 luvun 1 §, 3 §, 4 §:n 1—3 momentti, 5 §:n 2 ja 3 momentti, 6 §:n 2 ja 3 momentti, 10 §:n 2 momentti, 12 §:n 1 ja 2 momentti, 3 luvun 1 §:n 2 momentti, 2 §:n 1, 2 ja 4 momentti ja 3 §:n 3 momentti sekä 4 luvun 3 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 luvun 1 § osittain muutettuna 9 päivänä elokuuta 1993 annetulla lailla (741/1993), 2 luvun 5 §:n 2 momentti 14 päivänä helmikuuta 1997 annetussa laissa (154/1997), 2 luvun 10 §:n 2 momentti ja 3 luvun 2 §:n 4 momentti 26 päivänä heinäkuuta 1996 annetussa laissa (582/1996) sekä 2 luvun 12 §:n 1 momentti mainitussa 9 päivänä elokuuta 1993 annetussa laissa, ja

lisätään 2 luvun 5 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 14 päivänä helmikuuta 1997 annetulla lailla, uusi 3 momentti, jolloin muutettu 3 momentti ja nykyinen 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, 6 §:ään uusi 4 momentti, 3 luvun 3 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 26 päivänä heinäkuuta 1996 annetulla lailla, uusi 4 momentti ja 11 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, 4 luvun 1 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 26 päivänä heinäkuuta 1996 annetussa laissa, uusi 4 momentti ja lukuun uusi 4 §, seuraavasti:

2 luku

Optioyhteisö ja markkinaosapuolet

1 §

Luvanvaraisuus ja valvonta

Optioyhteisön toimintaa ei saa harjoittaa ilman asianomaisen ministeriön lupaa.

Optioyhteisöjä sekä välittäjien, mark-

kinatakaajien, meklarien, muiden optioyhteisössä toimivien ja ulkomaisten optioyhteisöjen johdannaismarkkinoihin liittyvää toimintaa valvoo rahoitustarkastus.

3 §

Toimiluvan peruuttaminen

Asianomainen ministeriö voi peruuttaa optioyhteisön toimiluvan, jos yhteisön toi-

HE 52/1997
TaVM 10/1997
EV 66/1997

minnassa on olennaisesti poikettu lain tai asetuksen säännöksistä, viranomaisten niiden perusteella antamista määräyksistä, toimiluvan ehdoista tai optioyhteisön säännöistä taikka jos optioyhteisö ei enää täytä toimiluvan myöntämiseksi säädettyjä edellytyksiä. Mikäli optioyhteisölle on myönnetty toimilupa sekä optiopörssitoimintaa varten, voidaan toimilupa peruuttaa myös erikseen jommankumman toiminnan osalta.

Asianomainen ministeriö voi rajoittaa määrääjäksi optioyhteisön toimiluvan mukaista toimintaa, jos yhteisön toiminnassa on todettu taitamattomuutta tai varomattomuutta ja on ilmeistä, että se voi vahingoittaa sijoittajien etua.

Rahoitustarkastus voi määrätä kaupankäynnin optioyhteisössä keskeytettäväksi määrääjäksi tai toistaiseksi, jos yhteisössä kaupattavien optioiden ja termiinien tai niiden kohde-etuuksien vaihdanta on häiriintynyt siten, että kaupankäynnin jatkaminen voi vahingoittaa sijoittajien etua.

4 §

Optioyhteisön toiminta

Optioyhteisö saa optioyhteisön toiminnan lisäksi tarjota johdannais-, rahoitus- ja arvopaperimarkkinoiden kehittämiseen liittyviä tieto-, tiedotus- ja tietojenkäsittelypalveluja sekä asianomaisen ministeriön määräämissä rajoissa arvopaperikauppojen ja lainaussopimusten selvitystoimintaa. Optioyhteisön oikeudesta harjoittaa arvopaperipörssitoimintaa säädetään arvopaperimarkkinalaissa.

Optioyhteisö ei saa omistaa osakkeita tai osuuksia yhteisössä, joka toimii välittäjänä tai markkinatakaajana tai muutoin optioyhteisössä, eikä optioyhteisössä kaupattavan option tai termiinien kohde-etuuksia. Rahoitustarkastuksen luvalla optioyhteisö voi kuitenkin sijoittaa varojaan kohde-etuutena olevaan joukkovelkakirjalainaan, arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettuun velallisen sitoumukseen tai muuhun sellaiseen korkoa tuottavaan pääomasitoumukseen.

Optioyhteisö ei saa olla option tai termiinien osapuolena, mikäli 3 luvun 5 §:stä ei muuta johdu.

5 §

Optioyhteisön vakavaraisuus

Optioyhteisön omaan pääomaan luetaan 1 momentissa tarkoitettua suhdetta laskettaessa:

- 1) osake- tai osuuspääoma;
- 2) osakeantitilillä oleva pääoma;
- 3) vararahasto, ylikurssirahasto ja arvontorotusrahasto;
- 4) vapaan oman pääoman rahastot ja käytämättömät voittovarat;
- 5) tilikauden aikana kertynyt voitto sekä voittoerä vähennettynä tappiolla;
- 6) osakeyhtiölaissa tarkoitettu pääomalaina;
- 7) rahoitustarkastuksen määräämin ehdoin optioyhteisön liikkeeseen laskemat sellaiset sitoumukset, joilla on huonompi etuoikeus kuin optioyhteisön muilla sitoumuksilla;
- 8) yleinen tappiovaraus; sekä
- 9) muut rahoitustarkastuksen hyväksymät 1—6 kohdassa tarkoitettuihin eriin rinnastettavat erät.

Optioyhteisön omasta pääomasta vähennetään 1 momentissa tarkoitettua suhdetta laskettaessa sellaisten optioyhteisöiden osakkeet ja osuudet, joiden osakkeista tai osuuksista optioyhteisö omistaa yli yhden viidenneksen, sellaiset näiltä olevat saamiset, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla sitoumuksilla sekä 2 momentissa tarkoitettuihin eriin mahdollisesti kohdistettu optioyhteisön yhteisöverokannan mukainen vero. Optioyhteisön luetaan tässä momentissa tarkoitettua omistusosuutta laskettaessa sen kanssa samaan konserniin kuuluva yhtiö sekä optioyhteisön tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yhtiön eläkesäätiö ja eläkekassa.

Mikäli optioyhteisöllä on tässä pykälässä säädettyä vähemmän omaa pääomaa, ei optioyhteisö saa jakaa voittoa eikä muuta tuottoa omalle pääomalle, ellei rahoitustarkastus erityisestä syystä myönnä määrääjäksi poikkeusta.

6 §

Optioyhteisön säännöt

Optioyhteisön säännöt vahvistaa asianomainen ministeriö. Option ja termiinien

kurssin vahvistamista ja niillä käytävää kauppaa ei saa aloittaa, ennen kuin optiota ja termiiniä koskevat sääntöjen määräykset ja liitteet on vahvistettu.

Asianomainen ministeriö voi erityisestä syystä ja rahoitustarkastuksen esityksestä määrätä optiokauppojen selvitystä koskevien määräysten sisältöä muutettavaksi tai täydennettäväksi.

Asianomainen ministeriö voi erityisestä syystä ja sähkömarkkinoita valvovan viranomaisen (*sähkömarkkinaviranomainen*) esityksestä sekä rahoitustarkastusta kuultuaan määrätä sähköön perustuvien optiokauppojen selvitystä koskevien määräysten sisältöä muutettavaksi tai täydennettäväksi.

10 §

Välittäjä ja markkinatakaaja

Optioyhteisö saa lisäksi myöntää välittäjän ja markkinatakaajan oikeudet arvopaperinvälittäjältä Suomessa edellytettyä toimilupaa vastaavan toimiluvan viranomaiselta Euroopan talousalueella saaneelle ulkomaiselle arvopaperinvälittäjälle, jolla ei ole kiinteää toimipaikkaa Suomessa. Asianomaisen ministeriön määräämin ehdoin voidaan myös muulle ulkomaiselle arvopaperinvälittäjälle tai toimiluvan saaneelle arvopaperinvälittäjän rinnastettavalle ulkomaiselle yhteisölle myöntää välittäjän ja markkinatakaajan oikeudet.

12 §

Meklari

Meklarin oikeudet voidaan myöntää täysivaltaiselle luonnolliselle henkilölle, jolla on asuinpaikka Euroopan talousalueella, joka täyttää optioyhteisön säännöissä asetetut ammattitaitoa ja kokemusta koskevat määräykset ja jota ei ole asetettu liiketoimintakieltoon ja joka ei ole konkurssissa. Asianomaisen ministeriön määräämin ehdoin voidaan poiketa meklarin asuinpaikkaa koskevasta vaatimuksesta.

Meklarin oikeudet on peruutettava, mikäli meklari ei enää täytä 1 momentin mukaisia kelpoisuusvaatimuksia tai milloin rahoitustarkastus erityisestä syystä niin päättää.

3 luku

Optioyhteisön toiminta

1 §

Kaupattavat johdannaisopimukset

Asianomaisen ministeriön on vahvistettava optiota ja termiiniä koskevat yhteisön sääntöjen määräykset ja liitteet, jos ne ovat tämän lain mukaisia eikä ole erityistä syytä kieltää niiden ottamista kurssin vahvistuksen ja kaupankäynnin kohteeksi optioyhteisössä.

2 §

Kohde-etuudet ja tunnusluvut

Osaketta koskeva optio ja termiini saadaan ottaa kurssin vahvistuksen ja kaupankäynnin kohteeksi, jos osake on otettu pörssilistalle tai muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi suomalaisessa arvopaperipörssissä tai niitä vastaavan kaupankäynnin kohteeksi Euroopan talousalueella sijaitsevassa tai toimivassa toimiluvan saaneessa arvopaperipörssissä tai muussa siihen rinnastettavassa, viranomaisen valvonnassa olevassa vaihdantajärjestelmässä. Muun kuin suomalaisen pörssiyhtiön tai ulkomaisen pörssiyhtiön, jonka kotipaikka on Euroopan talousalueella, osakkeelta on kuitenkin edellytettävä, että osakkeen omistajakunnan suuruus, omistuksen jakautuminen ja sillä käytävän kaupan riittävä laajuus sekä yhtiön, jonka osaketta ei ole otettu julkisen kaupankäynnin kohteeksi Suomessa, tiedonantovelvollisuutensa perusteella julkistamien tietojen saatavuus Suomessa mahdollistavat luotettavan kurssin muodostumisen sopimukselle. Asianomaisen ministeriön on pyydettävä rahoitustarkastukselta sekä asianomaiselta osakeyhtiöltä lausunto ennen osaketta koskevaa 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua päätöstä.

Joukkovelkakirjalainaa, arvopaperimarkkinain 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettua velallisen sitoumusta tai muuta sellaista korkoa tuottavaa pääomasitoumusta koskeva optio ja termiini saadaan ottaa kurssin vahvistuksen ja kaupankäynnin kohteeksi, jos tällaisella suomalaisella tai ulkomaisella lainalla tai sitoumuksella käytävän kaupan laajuus ja sen käyvän hintatason vahvistamisessa tai

julkisessa ilmoittamisessa noudatettava menettely mahdollistavat luotettavan kurssin muodostumisen sopimukselle. Asianomaisen ministeriön on pyydettävä rahoitustarkastukselta ja Suomen Pankilta lausunto ennen joukkovelkakirjalainaa tai muuta pääomasitoumusta koskevaa 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua päätöstä. Mikäli Suomen Pankin lausunto on kielteinen, ei sääntöjen määräyksiä ja liitteitä tule tältä osin vahvistaa varaamatta hakijalle mahdollisuutta täydentää hakemusta.

Raaka-ainetta tai muuta hyödykettä koskeva optio ja termiini saadaan ottaa kurssin vahvistuksen ja kaupankäynnin kohteeksi, jos sopimuksella käytävän kaupan riittävä laajuus mahdollistaa luotettavan kurssin muodostumisen sille. Sopimuksen kohdeetuuden hinnan määräytyminen tulee yksiselitteisesti määritellä optioyhteisön säännöissä. Asianomaisen ministeriön on pyydettävä rahoitustarkastukselta ja sähkömarkkinaviranomaiselta lausunto ennen sähköön perustuvaa optiota tai termiiniä koskevaa 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua päätöstä. Mikäli sähkömarkkinaviranomaisen lausunto on kielteinen, ei sääntöjen määräyksiä ja liitteitä tule tältä osin vahvistaa varaamatta hakijalle mahdollisuutta täydentää hakemusta.

3 §

Kaupankäynnin keskeyttäminen

Optioyhteisön hallitus voi 2 luvun 3 §:n 3 momentissa mainittujen edellytysten täytyessä keskeyttää yhteisön toiminnan korkeintaan yhden viikon ajaksi. Päätöksestä on välittömästi ilmoitettava rahoitustarkastukselle.

Optioyhteisö voi keskeyttää sähköön perustuvan option tai termiinin kurssin vahvistuksen ja kaupankäynnin, mikäli kaupankäynti vaarantaa sähköhuoltoa tai on vahingoksi sähkömarkkinoille tai mikäli sähköjärjestelmän toiminta on muusta optioyhteisön säännöissä mainitusta painavasta syystä häiriintynyt. Keskeyttämisestä on välittömästi ilmoitettava sähkömarkkinaviranomaiselle ja rahoitustarkastukselle.

11 §

Tiedonantovelvollisuus

Sähköön perustuvien optioiden ja termiinien kauppaan osallistuvien on ilmoitettava optioyhteisölle poikkeukselliset tai muutoin olennaisesti sähköön tuotantoon, siirtoon ja kulutukseen vaikuttavat rajoitukset siten kuin optioyhteisön säännöissä määrätään.

4 luku

Johdannaismarkkinoiden valvonta

1 §

Valvonta

Rahoitustarkastuksen on ennen ryhtymistä sähköön perustuvien optioiden ja termiinien kaupankäyntiä koskeviin toimenpiteisiin tai tällaisen päätöksen tekoa kuultava sähkömarkkinaviranomaista, mikäli päätöksellä olisi ilmeisesti olennaista vaikutusta sähkömarkkinoiden toimintaan, toimitusvarmuuteen tai sähkömarkkinalain (386/1995) nojalla järjestelmävastuuseen määrätyn yhteisön toimintaan, jollei asian kiireellisyydestä muuta johdu.

3 §

Tiedonsaantioikeus

Rahoitustarkastuksella on oikeus saada 2 luvun 8 §:n 3 momentissa mainitulta muulta optioyhteisössä toimivalta sekä 3 luvun 13 §:ssä mainitulta henkilöltä ja yhteisöltä valvonnan edellyttämät tiedot sekä jäljennökset valvonnan kannalta tarpeelliseksi katsomistaan asiakirjoista. Rahoitustarkastuksella on oikeus suorittaa 3 luvun 13 §:n 4 momentissa tarkoitettussa yhteisössä valvonnan kannalta välttämätön tarkastus.

Rahoitustarkastus voi asettaa tässä pykälässä säädetyn tiedonanto- ja asiakirjanesittämisvelvollisuuden tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi asianomaisen kotipaikan lääninhallitus.

Optioyhteisö on velvollinen luovuttamaan sähkömarkkinalain nojalla järjestelmävastuuseen määrätylle yhteisölle ja muulle asian-

omaisen ministeriön määräämälle yhteisölle tietoja sähköön perustuvilla optioilla ja termiineillä käydyistä kaupoista siten kuin sähkömarkkina- laissa säädetään.

4 §

Sähköjärjestelmän varmuus

Asianomainen ministeriö voi antaa sähkö-

Naantalissa 19 päivänä kesäkuuta 1997

markkinaviranomaisen esityksestä ja rahoitustarkastusta kuultuaan määräyksiä siitä, miten sähköjärjestelmän varmuus otetaan huomioon sähköön perustuvien optioiden ja termiinien kaupankäynnissä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1997.

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Arja Alho*

N:o 600

Asetus**valtion talousarviosta annetun asetuksen muuttamisesta**

Annettu Naantalissa 19 päivänä kesäkuuta 1997

Valtiovarainministerin esittelystä
kumotaan valtion talousarviosta 11 päivänä joulukuuta 1992 annetun asetuksen (1243/1992) 22 § sekä
muutetaan 4 luvun otsikko, 23 §, 26 §:n 1 momentti, 40 § ja 6—8 luku, sellaisena kuin niistä on 8 luku osaksi asetuksessa 1042/1996, seuraavasti:

4 luku

Taloushallinto-organisaatio

23 §

Valtion talousarviotalous on kirjanpitovelvollinen talousyksikkö. Talousarviotalous jakautuu tilivirastoihin, jotka vastaavat valtion maksuliikkeestä ja kirjanpidosta.

Valtion maksuliikkeestä ja kirjanpidosta vastaavat tilivirastojen lisäksi 25 §:n 1 momentissa ja 50 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa myös maksupisteet. Valtion keskuskirjanpitoa hoitaa valtiokonttori.

26 §

Tilivirastolla tulee olla taloussääntö, jonka se itse vahvistaa. Taloussäännössä on sen lisäksi, mitä 31 §:n 3 momentissa ja 70 §:ssä säädetään, annettava tarkemmat määräykset:

1) tiliviraston 11 §:ssä tarkoitettujen toimenpanoasiakirjojen sekä tarpeellisten sisäisten budjettien laadinnasta ja hyväksymisestä;

2) tiliviraston taloushallinto-organisaatiosta, maksuliikkeestä ja kirjanpidosta sekä muusta laskentatoimesta;

3) tiliviraston omaisuuskirjanpidosta sekä siitä, miten omaisuus luovutetaan tiliviraston hallinnasta.

40 §

Valtiokonttori antaa tarkemmat määräykset valtion maksuliikkeen hoitamisesta, jollei tästä asetuksesta muuta johdu. Valtiokonttori valvoo valtion maksuliikkeen hoitamista.

Virastojen ja laitosten maksuliike ja palkan laskenta on hoidettava riittävän yhtenäisiä, turvallisia sekä tarvittavat tiedot antavia järjestelmiä käyttäen.

Valtiokonttori antaa tarvittavat määräykset ja ohjeet maksuliikkeessä ja palkan laskennassa käytettävistä järjestelmistä.

6 luku

Kirjanpito*Yleiset säännökset*

41 §

Valtion kirjanpitoon kuuluvat virastojen ja laitosten kirjanpito, talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen kirjanpito sekä valtion keskuskirjanpito.

Virastojen ja laitosten kirjanpito sekä keskuskirjanpito muodostuvat liikekirjanpidosta ja talousarviokirjanpidosta. Talousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston kirjanpito on liikekirjanpitoa.

Talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen kirjanpidossa noudatetaan sovel-

tuvin osin tämän asetuksen säännöksiä, jollei säädetä toisin.

Valtiolle lahjoitetuista varoista muodostettujen rahastojen ja erityisehdoin lahjoitettujen varojen kirjanpidossa noudatetaan soveltuvin osin tämän asetuksen säännöksiä, jollei säädetä toisin.

41 a §

Kirjanpidon ja muun laskentatoimen on annettava oikeat ja riittävät tiedot viraston ja laitoksen sekä talousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston toiminnasta ja taloudesta ja niiden kehityksestä.

Kirjanpito on hoidettava riittävän yhtenäisiä, turvallisia sekä tarvittavat tiedot antavia järjestelmiä käyttäen. Valtiokonttori antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä ja ohjeita kirjanpidossa käytettävistä järjestelmistä.

41 b §

Valtiovarainministeriö antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä valtion keskuskirjanpidosta. Valtiokonttori antaa tarvittavat täydentävät määräykset ja ohjeet valtion virastojen ja laitosten sekä talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen kirjanpidosta.

Valtiovarainministeriö voi yksittäistapauksessa erityisestä syystä antaa luvan poiketa kirjanpitoa koskevista tämän asetuksen säännöksistä.

Kirjanpitotapahtumien kirjaaminen

42 §

Liikekirjanpitoon merkitään liiketapahtumina tulot, menot, rahoitustapahtumat sekä niiden oikaisu- ja siirtoerät.

Talousarviokirjanpitoon merkitään talousarviotapahtumina talousarviotulot ja talousarviomenot sekä niiden oikaisu- ja siirtoerät.

42 a §

Kirjanpitoa on pidettävä kahdenkertaisen kirjanpidon periaatteita noudattaen, jollei jäljempänä säädetä toisin.

Kirjanpitotapahtumat on kirjattava aikajärjestyksessä (peruskirjanpito) päiväkirjaan sekä asiajärjestyksessä (pääkirjanpito) liikekirjanpidon pääkirjaan ja talousarviokirjanpidon pääkirjaan. Kirjanpitoa on pidettävä mahdollisuuksien mukaan päivän tasalla.

Jokaisen kassan osalta on pidettävä kassakirjaa, johon merkitään kaikki vastaanotetut ja suoritettut maksut. Kassakirja päätetään

päivittäin, jollei tiliviraston taloussäännössä määrätä toisin.

Jos kassassa käytetään kassapäätettä tai muuta siihen verrattavaa laitetta tai jos maksuliike on vähäistä, tilivirasto voi määrätä, ettei kassakirjan pitäminen jonkin kassan osalta ole tarpeen.

42 b §

Liikekirjanpito käsittää vähintään tuotto- ja kululaskelman sekä taseen laatimiseksi tarvittavat tilit, jotka valtiokonttori määrää.

Talousarviokirjanpito käsittää talousarviotilit, siirrettyjen määrärahojen tilit ja muut tilit, jotka valtiokonttori määrää. Talousarviotilien ja niiden sisällön tulee vastata talousarviota ja sen tilijaottelua.

Tilijärjestelmän tulee olla selkeä ja riittävästi eritelty. Kultakin varainhoitovuodelta tulee olla käyttöaikaa koskevin merkinnöin varustetut tililuettelot.

Valtiokonttori antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset tilijärjestelmästä ja tililuettelosta.

42 c §

Talousarviokirjanpidossa talousarviomenot ja talousarviotulot kirjataan varainhoitovuoden talousarvion mukaisesti. Talousarviokirjanpidossa talousarviomenot ja talousarviotulot voidaan kirjata myös maksun perusteella.

42 d §

Liikekirjanpidossa tuotannontekijöiden hankinnasta aiheutuvan menon kirjaamisperusteena on tuotannontekijän vastaanottaminen. Suoritteiden myynnistä saatavan tulon kirjaamisperusteena on liikekirjanpidossa suoritteen luovuttaminen (suoriteperuste). Liikekirjanpidossa tuotannontekijän hankinnasta aiheutuvat menot samoin kuin suoritteiden myynnistä saatavat tulot voidaan kirjata myös maksun perusteella (maksuperuste). Liikekirjanpidossa muut menot samoin kuin muut tulot kirjataan maksuperusteen mukaan.

Jos kirjaukset tehdään liikekirjanpitoon maksuperusteen mukaan, velat ja saamiset on voitava jatkuvasti selvittää.

42 e §

Talousarviokirjanpidon täydellisyyden ja luotettavuuden varmistamiseksi liikekirjanpidon ja talousarviokirjanpidon välillä on laadittava kuukausittain ja tilinpäätöksen yhteydessä täsmäytyslaskelma. Täsmäytyslaskelma

kelma säilytetään tilivirastossa sitä vastaavan tili-ilmoituksen kanssa.

42 f §

Jos tuotannontekijän hankinnasta aiheutuneet menot ja suoritteiden myynnistä saatavat tulot on kirjattu liikekirjanpitoon maksuperusteen mukaan, kirjaukset liikekirjanpidossa on oikaistava ja täydennettävä ennen tilinpäätöksen laatimista suoriteperusteen mukaisiksi.

Muiden kuin 1 momentissa tarkoitettujen menojen ja tulojen kirjaukset liikekirjanpidossa ja talousarviokirjanpidossa oikaistaan ja täydennetään ennen tilinpäätöksen laatimista siten kuin valtiovarainministeriö tarkemmin määrää.

42 g §

Kirjanpitomerkinnot on tehtävä selvästi ja pysyvästi. Kirjanpitomerkinnot ei saa poistaa eikä tehdä epäselväksi.

Tositteet

43 §

Kirjausten tulee perustua päivättyyn, numeroituun ja hyväksytyyn tositteeseen, joka todentaa kirjanpitotapahtuman.

Kirjaukset on tehtävä siten, että niiden yhteys tilinpäätökseen voidaan vaikeuksitta todeta.

44 §

Kirjanpidon tosite on varustettava merkinnällä veloitettavista ja hyvitetävistä tileistä, jollei muuten ole selvää, mille tilille kirjanpitotapahtuma on kirjattu. Tositteeseen on merkittävä kullekin tilille kirjattavat määrät, tarkastukset ja menon hyväksyminen.

Liikekirjanpidon menon ja tulon todentavasta tositteesta on käytävä selville, mistä meno tai tulo on aiheutunut. Talousarviokirjanpidon talousarviomenon ja talousarviotulon todentavasta tositteesta on käytävä selville, mistä talousarvio meno tai talousarviotulo on aiheutunut. Tuotannontekijän vastaanottoajankohta, suoritteiden luovutusajankohta taikka muu liikekirjanpidon ja talousarviokirjanpidon menon tai tulon syntymisajankohta on voitava osoittaa tositteella tai sen liitteellä taikka muulla vastaavalla tavalla.

Kirjaukset voivat valtiokonttorin luvalla perustua koneellisilla tietovälineillä oleviin,

tarvittaessa selväkieliseen kirjalliseen muotoon saatettaviin tositetietoihin.

45 §

Kirjanpidon virhe on korjattava siten, että voidaan selvästi todeta, mikä on korjattava tosite, mitä on korjattu ja miten korjaus on tehty.

Korjaus-, oikaisu- ja siirtokirjauksen todentava tosite on asianmukaisesti hyväksyttävä.

46 §

Tositteet on säilytettävä siten, että kukin tosite on tarvittaessa helposti löydettävissä.

Tositteet voidaan valtiokonttorin luvalla säilyttää mikrotulosteena tai muulla teknisen laitteen avulla luettavalla ja tarvittaessa selväkieliseen kirjalliseen muotoon saatettavalla tavalla.

Kirjanpitokirjat, tililuettelo ja koneellisen kirjanpidon menetelmäkuvaus on säilytettävä vähintään kymmenen vuotta varainhoitovuoden päättymisestä siten järjestettynä, että käytetty tilijärjestelmä ja tietojenkäsittelyn suorittamistapa voidaan vaikeuksitta todeta.

Varainhoitovuoden tositteet ja muu kuin 3 momentissa mainittu kirjanpitoaineisto on säilytettävä vähintään kuusi vuotta varainhoitovuoden päättymisestä, tositteet kirjausjärjestyksessä tai muuten siten, että tositteiden ja kirjausten välinen yhteys voidaan vaikeuksitta todeta.

Valtiokonttori antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä kirjanpitoaineiston säilyttämisestä.

47 §

Merkinnät peruskirjanpitoon ja pääkirjanpidon erittelyt voidaan valtiokonttorin luvalla tehdä koneellisille tietovälineille, joiden sisältämät tiedot ovat tarvittaessa saatettavissa selväkieliseen kirjalliseen muotoon.

Koneellisin menetelmin pidetyssä kirjanpidossa kirjausten suorittamistapa ja niiden yhteys tilinpäätökseen on voitava vaikeuksitta todeta konetta käyttämättä.

Koneellisin menetelmin pidetyssä kirjanpidosta on laadittava menetelmäkuvaus valtiokonttorin antamien määräysten mukaisesti. Menetelmäkuvaus on varustettava käyttöä koskevilla merkinnöillä ja säilytettävä siten järjestettynä, että tietojenkäsittelyn suorittamistapa voidaan vaikeuksitta todeta.

Kirjanpitoaineistossa tulee joko tositteen tai sen perusteella tehtyjen kirjanpitomerkin-

töjen olla aina selväkielisessä kirjallisessa muodossa.

Tiliviraston kirjanpito

48 §

Tiliviraston liikekirjanpidon pääkirjan tulee sisältää 42 b §:n 1 momentissa tarkoitettut tilit.

Tiliviraston talousarviokirjanpidon pääkirjan tulee sisältää 42 b §:n 2 momentissa tarkoitettut tilit.

49 §

Koneellisin menetelmin hoidetun kirjanpidon päiväkirja sekä liikekirjanpidon pääkirja ja talousarviokirjanpidon pääkirja on saatettava kirjalliseen muotoon vähintään kuukausittain. Päiväkirja ja pääkirjat on viimeistään tilinpäätöksen yhteydessä sidottava, niidottava tai muuten luotettavalla tavalla järjestettävä ja niiden sivut numeroitava niin, että jälkeinpäin voidaan todeta tilikirjojen kokonaisuudessaan olevan tallella.

50 §

Jos tiliviraston kirjanpito on hajautettu maksupisteisiin, tiliviraston päiväkirja sekä liikekirjanpidon pääkirja ja talousarviokirjanpidon pääkirja muodostuvat maksupisteiden päiväkirjoista sekä liikekirjanpidon ja talousarviokirjanpidon pääkirjoista. Maksupisteiden liikekirjanpidon pääkirjasta ja talousarviokirjanpidon pääkirjasta on kuukausittain laadittava tiliviraston käsittävä yhdistelmä.

51 §

Tilivirasto määrää, ottaen huomioon tilintekijän toiminnan laadun ja laajuuden, milaista kirjanpitoa tilintekijän on pidettävä.

52 §

Tilintekijän tulee toimittaa tilivirastolle kultakin kalenterikuukaudelta tilitapahtumistaan allekirjoitettu tilitys. Jos tilintekijän maksuliike on vähäistä, tilitys voi tiliviraston luvalla tapahtua pidemmältäkin tilityskaudelta. Tilitys voi kuitenkin tapahtua enintään varainhoitovuodelta. Tiliviraston on tarkastettava tilitys.

Keskuskirjanpito

53 §

Valtion keskuskirjanpito on järjestettävä siten, että sen perusteella voidaan laatia val-

tion liikekirjanpidon pääkirja, valtion talousarviokirjanpidon pääkirja ja valtion tilinpäätös sekä valtion talousarviotaloutta, rahastotaloutta ja tase-eriä koskevia selvityksiä.

Valtion liikekirjanpidon pääkirja laaditaan tilivirastojen liikekirjanpidon tilitietojen perusteella. Valtion talousarviokirjanpidon pääkirja laaditaan tilivirastojen talousarviokirjanpidon tilitietojen perusteella. Tilivirastojen tilitietoihin tehdyt muutokset ja keskuskirjanpidon kirjaukset on tallennettava todennettavalla tavalla.

Valtion talousarviokirjanpidon pääkirjan tilit on muodostettava siten, että ne sisältävät talousarviotilit, siirrettyjen määrärahojen tilit ja muut 42 b §:n 2 momentissa tarkoitettut tilit. Talousarviokirjanpidon pääkirjasta tulee valtion tilinpäätöstä varten ilmetä toteutunut ylijäämä tai alijäämä varainhoitovuodelta ja kumulatiivisena.

54 §

Tiliviraston ja valtiokonttorin erikseen määräämien talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen tilitiedot ja niihin perustuva tili-ilmoitus sekä 42 e §:ssä tarkoitettu täsmäytyslaskelma on toimitettava valtiokonttorille keskuskirjanpitoa varten kultakin kalenterikuukaudelta valtiokonttorin määräämässä muodossa ja ajankohtana. Tili-ilmoitus on asianmukaisesti allekirjoitettava. Tili-ilmoitukseen on liitettävä valtiokonttorin määräämät muut keskuskirjanpidon hoitoa varten tarvittavat tiedot.

7 luku

Muu laskentatoimi

55 §

Viraston ja laitoksen on järjestettävä valtion talousarviosta annetun lain 16 §:ssä tarkoitettu muu laskentatoimensa samoin kuin muu seurantajärjestelmänsä siten, että ne tuottavat sisäisen johtamisen ja ulkoisen ohjauksen edellyttämät tiedot tuotettujen suoritteiden määrästä, laadusta ja kustannuksista ja maksullisen toiminnan kannattavuudesta sekä niiden kehityksestä.

Valtiokonttori voi antaa edellä tarkoitettua laskentatointia ja sen järjestämistä koskevia määräyksiä.

56 §

Jollei omaisuuden käyttötarkoituksesta muuta johdu, käytetään valtion investointi-

laskelmissa ja muussa pääomien käytön arvioinnissa tuottovaatimuksena valtiokonttorin laskemaa arvioinnin suorittamista edeltäneen varainhoitovuoden markkamääräisen pitkäaikaisen lainanoton efektiivistä korkokustannusta valtiolle.

57 §

Virastojen ja laitosten tulee järjestää toimialoillaan valtion talousarviosta annetun lain 10 §:ssä tarkoitettujen ja muiden vastaavien lakiin perustuvien, talousarvion käsittelyn yhteydessä myönnettyjen valtuuksien sekä niiden käytön ja käytöstä aiheutuvien menojen seuranta. Valtiokonttori antaa tarkempia määräyksiä seurannasta. Valtuuksista ja niiden käytöstä tulee ilmoittaa valtiokonttorille siten kuin se määrää.

58 §

Viraston ja laitoksen on pidettävä hallinnassaan olevasta vaihto-omaisuudesta varastokirjanpitoa, jollei valtiokonttori erityisestä syystä yksittäistapauksessa toisin määrää. Jos viraston tai laitoksen vaihto-omaisuuden arvo ja määrä on erityisen vähäinen, viraston tai laitoksen ei tarvitse pitää vaihto-omaisuudestaan varastokirjanpitoa. Viimeksi mainitussa tapauksessa viraston ja laitoksen on kuitenkin varainhoitovuoden päättyessä tehtävä inventaario vaihto-omaisuudestaan. Valtiokonttori voi antaa tarkempia määräyksiä varastokirjanpidosta.

59 §

Viraston ja laitoksen on pidettävä hallinnassaan olevasta kansallisomaisuudesta ja käyttöomaisuudesta käyttöomaisuuskirjanpitoa. Valtiokonttori voi antaa tarkempia määräyksiä käyttöomaisuuskirjanpidosta.

60 §

Valtion kiinteistövarallisuuden hallinnasta annetun asetuksen (159/1995) 3 §:n mukaan määrättyt kiinteistöyksiköt pitävät rekisteriä valtion kiinteistöistä.

8 luku

Tilinpäätös*Yleiset säännökset*

61 §

Tilivirastojen tilinpäätökset on laadittava yhtenäisellä tavalla.

Talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen tilinpäätöksessä noudatetaan soveltuvien osin tämän asetuksen säännöksiä tilinvirastojen tilinpäätöksestä, jollei säädetä toisin.

62 §

Valtiovarainministeriö antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä valtion tilinpäätöksestä. Valtiokonttori antaa tarvittavat täydentävät määräykset ja ohjeet tilivirastojen ja talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen tilinpäätöksestä.

Valtiovarainministeriö voi yksittäistapauksessa erityisestä syystä antaa luvan poiketa tilinpäätöstä koskevista tämän asetuksen säännöksistä.

Tiliviraston tilinpäätös

63 §

Tiliviraston ja talousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston tilinpäätöksen on annettava oikeat ja riittävät tiedot tiliviraston ja rahaston taloudesta ja toiminnan tuloksellisuudesta.

Tiliviraston tilinpäätös koostuu tiliviraston:

1) tilinpäätöslaskelmista, joita ovat tuotto- ja kululaskelma, tase sekä talousarvion toteutumalaskelma, ja niiden liitteenä annettava tietoista; sekä

2) toimintakertomuksesta.

Talousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston tilinpäätös koostuu rahaston:

1) tilinpäätöslaskelmista, joita ovat tuotto- ja kululaskelma ja tase, ja niiden liitteenä annettavat tiedot; sekä

2) toimintakertomuksesta.

Tiliviraston ja talousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston tilinpäätös on laadittava vuosittain varainhoitovuotta seuraavan helmikuun loppuun mennessä. Tiliviraston toimintakertomus voidaan tarvittaessa kuitenkin laatia maaliskuun loppuun mennessä. Ministeriön toimintakertomus voidaan laatia huhtikuun loppuun mennessä.

Tilinpäätöksen hyväksyy ja allekirjoittaa viraston tai laitoksen päällikkö. Jos virastolla tai laitoksella on johtokunta tai muu johtelin, tämä hyväksyy tilinpäätöksen.

64 §

Tuotto- ja kululaskelma ja tase laaditaan tiliviraston liikekirjanpidon pääkirjan perus-

teella. Tuotto- ja kululaskelma ja tase laaditaan valtiovarainministeriön määräämien kaavojen mukaan.

Talousarvion toteutumalaskelma laaditaan tiliviraston talousarviokirjanpidon pääkirjan perusteella valtiovarainministeriön määräämän kaavan mukaan. Toteutumalaskelma laaditaan talousarvion tilijaottelun tarkkuudella, ja sen on osoitettava, miten talousarvio on toteutunut.

Tilinpäätöslaskelmia varmentamaan laaditaan tase-erittelyt.

65 §

Kunkin ministeriön tilinpäätöksen osana olevan toimintakertomuksen tulee sisältää:

1) kuvaus ministeriön hallinnonalan palvelu- ja tuotantotoiminnan vaikuttavuuden, laadun ja taloudellisuuden kehityksestä;

2) selvitys hallinnonalalle siirtomenoihin myönnettyjen määrärahojen vaikuttavuudesta;

3) katsaus ministeriön toimialaan kuuluvaan liike- ja muuhun taloudelliseen toimintaan;

4) tiedot ministeriön toiminnasta tilivirastona noudattaen soveltuvin osin, mitä 2 momentissa säädetään;

5) selostus muista ministeriön hallinnonalalla suoritetuista keskeisistä toimenpiteistä.

Tiliviraston toimintakertomuksen tulee sisältää:

1) katsaus viraston, laitoksen tai rahaston toimintaan ja etenkin siinä tapahtuneisiin muutoksiin varainhoitovuoden aikana;

2) toiminnan tuloksellisuuden kuvaus tunnuslukuineen ja vertailut tulostavoitteisiin;

3) tiedot maksullisen toiminnan kannattavuudesta ja vertailut asetettuihin tavoitteisiin;

4) tilinpäätöksen laskelmien tarkastelu;

5) selostus sisäisen valvonnan järjestämisestä ja valvontatoiminnan yleiskatsaus.

Ministeriön määräämien hallinnonalansa muiden virastojen ja laitosten on laadittava edelliseltä varainhoitovuodelta 2 momentin mukainen toimintakertomus varainhoitovuotta seuraavan maaliskuun loppuun mennessä.

Omaisuserien määrittely

66 §

Taseeseen otetaan erillisinä omaisuserinä tiliviraston hallinnassa oleva kansallisomaisuus, käyttöomaisuus, vaihto-omaisuus ja rahoitusomaisuus.

Kansallisomaisuutta on kulttuuri- ja luonnonperintöä oleva valtion omaisuus, jonka omistuksen ensisijaisena tarkoituksena on omaisuuden säilyttäminen ja säilymisen turvaaminen. Valtiovarainministeriö antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä kansallisomaisuudesta.

Käyttöomaisuutta ovat esineet, erikseen luovutettavissa olevat oikeudet ja muut hyödykkeet, joiden vaikutusaika tuotannontekijänä ulottuu useammalle kuin yhdelle varainhoitovuodelle.

Vaihto-omaisuutta ovat sellaisinaan tai jalostettuina luovutettaviksi tai kulutettaviksi tarkoitettut hyödykkeet.

Rahoitusomaisuutta ovat rahat, saamiset sekä tilapäisesti muussa muodossa olevat rahoitusvarat.

66 a §

Taseeseen merkitään riittävästi eriteltyinä vastaaviin kansallisomaisuuden ja käyttöomaisuuden hankintamenojen ja muiden pitkävaikutteisten menojen poistamaton osa sekä arvostuserät samoin kuin vaihto-omaisuuden aktivoidut hankintamenot ja rahoitusomaisuus. Vastattaviin merkitään oma pääoma, varaukset, arvostuserät sekä vieras pääoma jaoteltuna pitkä- ja lyhytaikaisiin velkoihin. Pitkäaikaiseksi katsotaan velka tai se osa velasta, joka erääntyy maksettavaksi yhden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua. Jos virastolla tai laitoksella on saaminen siltä, jolle virasto tai laitos itse on velkaa, saaminen ja velka on ilmoitettava taseessa erikseen.

Varat ja sellainen pääoma, joista on rajoittavia erityismääräyksiä, on ilmoitettava taseessa erikseen.

Omaisuuksien hankintameno

66 b §

Hankintameno on luetaan hyödykkeen hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneet muutuvat menot.

Jos hyödykkeen hankintaan ja valmistukseen liittyvien kiinteiden menojen määrä on olennainen hankintameno nähden, saadaan 1 momentissa säädetystä poiketa siten, että hankintameno on luetaan lisäksi siihen kohdistuva osuus hyödykkeen hankintaan ja valmistukseen liittyvistä kiinteistä menoista.

Aktivoituun hankintameno on luetut hyödykkeen hankinnasta ja valmistuksesta ai-

heutuneet menot on voitava selvittää kustannuslaskennan tai -laskelmien avulla.

Valtiokonttori antaa tarkemmat määräykset omaisuuden hankintamenon määrittelystä.

Tase-erien arvostaminen

66 c §

Tilinpäätökseen merkitään:

1) saamiset nimellisarvoon, kuitenkin enintään todennäköiseen arvoon;

2) rahoitusomaisuuteen kuuluvat arvopaperit ja muut sellaiset rahoitusvarat hankintamenon suuruisina tai, jos niiden tilinpäätöspäivän todennäköinen luovutushinta on sitä alempi, tämän määräisinä;

3) velat nimellisarvoon tai, jos velka on indeksiin taikka muuhun vertailuperusteseen sidottu, muuttuneen vertailuperusteen mukaiseen nimellisarvoa korkeampaan arvoon.

Ulkomaanrahan määräiset velat samoin kuin ulkomaanrahan määräiset saamiset ja muut sitoumukset muunnetaan Suomen rahaksi siten kuin valtion talousarviosta annetun lain 18 §:n 3 momentissa säädetään. Jos ulkomaanrahan määräiset saamiset tai muut sitoumukset on sopimuksilla tai muuten sidottu tiettyyn kurssiin, ne muunnetaan Suomen rahaksi sitä noudattaen.

Arvonkorotukset

66 d §

Jos kansallisomaisuuteen tai käyttöomaisuuteen kuuluvan maa- tai vesialueen, rakennuksen, arvopaperin tai muun niihin verrattavan hyödykkeen todennäköinen luovutushinta on varainhoitovuoden päättyessä pysyvästi hankintamenoa olennaisesti suurempi, taseeseen voidaan merkitä poistamattoman hankintamenon lisäksi enintään todennäköisen luovutushinnan ja poistamattoman hankintamenon erotuksen suuruinen arvonkorotus. Arvonkorotusta vastaava määrä on merkittävä arvostuseräksi vastattaviin. Jos arvonkorotus osoittautuu aiheettomaksi, se on peruutettava.

Tase-erittelyt

66 e §

Tase-erittelyissä on yksityiskohtaisesti ryhmittäin luetteloitava varainhoitovuoden päättyessä ollut kansallisomaisuus ja käyttöomaisuus tai niissä varainhoitovuoden aikana ta-

pahtuneet lisäykset ja vähennykset, vaihto-omaisuus ja rahoitusomaisuus sekä muut pitkävaikutteiset menot ja pitkäaikaiset sijoitukset, jotka on merkitty taseeseen (aktivoitu) samoin kuin vieras pääoma.

Tase-erittelyt voidaan valtiokonttorin luvalla laatia mikrotulostuksena filmille tai muulla suurennuslaitteen avulla luettavalla ja tarvittaessa selväkieliseen kirjalliseen muotoon saatettavalla tavalla.

Tase-erittelyt on päivättävä, ja niiden laajuuksien on ne allekirjoitettava.

Jaksottaminen tuotto- ja kululaskelmassa sekä taseessa

66 f §

Tilinpäätöksessä varainhoitovuoden liikekirjanpidon tulot kirjataan tuotoiksi. Tuotoista vähennetään kuluina ne liikekirjanpidon menot, joita vastaava suorite on luovutettu, samoin kuin muut varainhoitovuoden menot, joista ei todennäköisesti enää saada niitä vastaavaa vastinetta ja menetykset. Muut liikekirjanpidon menot saadaan aktivoida sen mukaan kuin jäljempänä säädetään.

66 g §

Varainhoitovuoden päättyessä jäljellä olevan vaihto-omaisuuden hankintameno aktivoidaan. Jos vaihto-omaisuuden todennäköinen hankintameno tai maksullisen toiminnan vaihto-omaisuuden luovutushinta on varainhoitovuoden päättyessä hankintamenoa pienempi, erotus on kuitenkin kirjattava kuluksi.

Kansallisomaisuuden ja käyttöomaisuuden hankintameno aktivoidaan ja kirjataan vaikutusaikanaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi.

Jos muita pitkävaikutteisia menoja on aktivoitu, ne on poistettava vaikutusaikanaan suunnitelman mukaan.

Tuotto- ja kululaskelmassa tai taseessa taikka niiden liitteenä on ilmoitettava varainhoitovuoden tuotoista vähennetyt kansallisomaisuuden ja käyttöomaisuuden ja muiden pitkävaikutteisten menojen poistot taseerien mukaan eriteltyinä sekä annettava selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista. Poistosuunnitelmat ja niiden muutokset on laadittava kirjalliseen muotoon sekä liitettävä tase-erittelyihin.

Valtiokonttori antaa tarvittaessa tarkemmat

määräykset poistoista ja poistosuunnitelmien laatimisesta sekä jaksottamisesta muuten.

Tiliviraston tilinpäätöksen liitteet

66 h §

Tuotto- ja kululaskelmassa tai taseessa tai niiden liitteenä on ilmoitettava:

1) viraston ja laitoksen palkat, palkkiot, tulospalkkiot, lomapalkkavelat ja rahapalkkaan rinnastettavien luontoisetujen yhteenlaskettu raha-arvo sekä eläkekulut ja muut henkilösivukulut;

2) viraston ja laitoksen hallinnassa olevan kansallissomaisuuden ja käyttöomaisuuden hankintamenojen ja muiden pitkävaikutteisten menojen muutokset tase-erien mukaan eriteltyinä siten, että ilmoitetaan hankintameno varainhoitovuoden alussa, sen lisäykset ja vähennykset varainhoitovuoden aikana sekä kertyneet poistot varainhoitovuoden päätyessä;

3) viraston ja laitoksen myöntämät, varainhoitovuoden päättyessä voimassa olleet lainat eriteltyinä;

4) viraston ja laitoksen myöntämät, varainhoitovuoden päättyessä voimassa olleet valtiotakaukset, valtion takuut ja muut vastuitoumukset eriteltyinä;

5) peruste, jonka mukaista kurssia on käytetty muunnettaessa viraston ja laitoksen ulkomaanrahan määräiset velat, saamiset ja muut sitoumukset Suomen rahaksi;

6) viraston ja laitoksen hallinnassa olevat eri yhtiöiden erilajiset osakkeet ja osuudet sekä muut osakkeisiin rinnastettavat arvopaperit;

7) se viraston ja laitoksen hallinnassa oleva kansallissomaisuus, jota ei ole merkitty taseeseen;

8) selvitys kirjanpidon täydentämisestä tilinpäätöksessä 42 f §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla;

9) muut valtiokonttorin erikseen määräämät liitteet.

Talousarvion toteutumalaskelmassa tai sen liitteessä on ilmoitettava tiedot talousarvion tilijaottelun tarkkuudella:

1) seuraavaan varainhoitovuoteen siirretyistä määrärahoista;

2) talousarviossa myönnettyistä valtuuksista sekä niiden käytöstä ja käytöstä aiheutuvista menoista.

Tilinpäätöksen liitteenä on esitettävä myös tilinpäätöksen täsmäytyslaskelma.

Valtion tilinpäätös

67 §

Valtion tuotto- ja kululaskelma sekä valtion tase laaditaan tilivirastojen tilitietoihin perustuvan valtion liikekirjanpidon pääkirjan perusteella valtiovarainministeriön määräämän tuotto- ja kululaskelmakaavan sekä tasekaavan mukaan. Virastojen ja laitosten välisten tuottojen ja kulujen sekä keskinäisten saamisten ja velkojen vaikutukset eliminoidaan ottaen huomioon asian olennaisuus. Valtiovarainministeriö antaa tarvittaessa asiasta tarkempia määräyksiä.

Valtion talousarviokirjanpidon pääkirjan perusteella laaditaan talousarviotilit vertailuineen (valtion talousarvion toteutumisen osoittava laskelma).

Valtion tilinpäätöksen liitetiedoissa annetaan selvitys talousarviossa myönnettyistä valtuuksista sekä niiden käytöstä ja käytöstä aiheutuvista menoista. Liitetietoihin otetaan lisäksi valtion tilinpäätöksen täsmäytyslaskelma.

Valtiokonttori laatii valtion tuotto- ja kululaskelman, valtion taseen ja valtion talousarvion toteutumisen osoittavan laskelman sekä allekirjoittaa ne. Valtiokonttori kokoaa valtion tilinpäätösasiakirjan sen mukaan kuin valtion talousarviosta annetun lain 18 §:n 1 momentissa säädetään sekä julkaisee tilinpäätösasiakirjan painettuna.

68 §

Valtion tilinpäätösasiakirjan laatimista varten tiliviraston on toimitettava valtiokonttorille sen määräämään ajankohtaan mennessä tiliviraston tilinpäätökseen perustuvat, valtiokonttorin määräämät selvitykset.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1998. Asetuksen 46 §:n 3 — 5 momentti tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1997.

Ennen asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä asetuksen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Valtiontalouden tarkastusviraston ennen asetuksen voimaantuloa antamat luvat ovat voimassa lupapäätöksessä mainituin ehdoin päätöksessä mainitun ajan, jos ne eivät ole ristiriidassa tämän asetuksen säännösten kanssa.

Tilivirastojen aloittavat taseet tulee laatia yhtenäisten periaatteiden mukaisesti. Niiden laadinnassa noudatetaan tämän asetuksen 64,

66 ja 66 e §:n säännöksiä. Tarkemmat määräykset aloittavan taseen laadinnasta ja siihen liittyvästä omaisuuden inventoinnista antaa valtiovarainministeriö. Valtiokonttori antaa tarvittavat täydentävät määräykset asiasta.

Valtion aloittavan taseen valmistelee valtiokonttori ja sen hyväksyy valtioneuvoston yleisistunto. Tiliviraston aloittavan taseen hyväksyy ja allekirjoittaa tiliviraston päällikkö. Jos tilivirastolla on johtokunta tai muu johtoelin, tämä hyväksyy aloittavan taseen.

Talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen aloittavan taseen laadinnassa noudatetaan soveltuvien osin tämän asetuksen

säännöksiä tilivirastojen aloittavan taseen laadinnasta, jollei säädetä toisin.

Tämän asetuksen mukainen tilinpäätös on tehtävä ensimmäisen kerran varainhoitovuodelta 1998. Tiliviraston ja talousarvion ulkopuolella olevan rahaston tulee sisällyttää edellisen vuoden tuotto- ja kululaskelma, tase ja talousarvion toteutumalaskelma ensimmäisen kerran tilinpäätökseen, joka laaditaan varainhoitovuodelta 1999.

Valtion varainhoitovuoden 1997 kirjanpitoon, muuhun laskentatoimeen ja tilinpäätökseen sovelletaan tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Naantalissa 19 päivänä kesäkuuta 1997

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Arja Alho*

N:o 601

**Puolustusministeriön ilmoitus
eräistä ministeriön päätöksistä**

Annettu Helsingissä 23 päivänä kesäkuuta 1997

Puolustusministeriö ilmoittaa Suomen säädöskokoelmasta 17 päivänä lokakuuta 1980 annetun asetuksen (696/1980) 2 b §:n nojalla, sellaisena kuin se on 22 päivänä joulukuuta 1993 annetussa asetuksessa (1364/1993):

Puolustusministeriö on antanut seuraavan päätöksen:

Päätöksen nimi	PLM:n määräys- kokoelman nro	antopäivä	voimaan- tulopäivä	kumoo
Puolustusvoimien sotilaspuvuista ja virkapuvuista annetun asetuksen täytäntöönpano	79	18.6.1997	1.7.1997	PLM:n määräys- kokoelma, nro 8

Edellä mainittu päätös on julkaistu puolustusministeriön määräyskokoelmassa. Päätös on saatavissa puolustusministeriön kirjaamosta, käyntiosoite Fabianinkatu 2, postiosoite PL 31, 00131 Helsinki, puhelin (09) 1601.

Helsingissä 23 päivänä kesäkuuta 1997

Hallitusneuvos,
lainsäädäntöjohtajana *Pekka Pitkänen*

Vanhempi hallitussihteeri Timo Turkki

SDK/SÄHKÖINEN PAINOS

N:o 599—601, 2 arkkia

PÄÄTOIMITTAJA TIMO LEPISTÖ
OY EDITA AB, HELSINKI 1997